

דפים עח – עט

קלו. האם לחמי תודה מתקדשים באופנים הבאים:

- א. הלחם חוץ לעזרה בשעת שחיטת הזבח.
- ב. חוץ לחומות בית פאגי.
- ג. לא קרם הלחם בתנור בעת השחיטה.
- ד. שחט שלא לשמה. [וכן באיל המילואים, איל נזיר וכבשי עצרת].
- ה. שחט במחשבת חוץ לזמנו או חוץ למקומו.
- ו. לחם שאינו אפוי כל צרכו.
- ז. תודה ששחטה על שמונים חלות.
- ח. שחטה ונמצאת טריפה.
- ט. שחטה ונמצאת בעלת-מום.

א. היה הלחם חוץ לעזרה בשעת שחיטת הזבח; לדברי ריש לקיש לא קדש (על – בסמוך) ולרבי יוחנן קדש (וכן הלכה).

ב. לחם חוץ לחומות בית פאגי (- חוץ לחומות ירושלים. רש"י מכת"י) – לא קדש (שהרי אינו כשר להיות אלא בירושלים כשאר קדשים קלים).

ג. לא קרמו פני החלות, ואפילו רק חלה אחת – לא קדש הלחם (שבמצב זה עדיין אינו 'לחם' ואין כאן ארבעים חלות). והקובע לזה הוא זמן שחיטת הזבח, שהזביחה היא המקדשת את הלחם (יקריב קרבנו על זבח).

ד. שחט זבח התודה שלא לשמה – לא קדש הלחם (על זבח תודת).

וכן הדין באיל המילואים, איל נזיר וכבשי עצרת ששחטם שלא לשמם – לא קדש הלחם.

א. גם לענין שאר הדינים שבמשנה, שוו לחמי תודה לשאר קרבנות הבאים עם הלחם (עפ"י רמב"ם

פסוה"ג יב, יח; לקוטי הלכות).

ב. שחט לשמה וזרק שלא לשמה – נתבאר לעיל מזו.

ה. שחט במחשבת חוץ לזמנו – קדש הלחם, הואיל ולא קדם פיסולו לשחיטתו, ואם עלה על המזבח לא ירד, וגם מרצה הוא לפיגולו, לכך נתקדש הלחם והכל נתפגל.

שחט במחשבת חוץ למקומו; לדברי רבי מאיר, הרי זה כחוץ לזמנו וקדש הלחם. ולרבי יהודה, נחלקו בדבר רבי אליעזר ורבי יהושע, שלר' יהושע יש להשוותו לנמצא בעל מום [שבשניהם אין כרת] או למחשבת שלא לשמה [ששניהם פסול מחשבה ואין בהם כרת] הלכך לא קדש הלחם. ולרבי אליעזר קדש. הלכה כרבי מאיר, כסתם מתניתין.

ו. לחם 'נא'; אם פורסו ואין חוטים נמשכים הימנו – הרי הוא בכלל 'לחם'. לא הגיע לשלב זה – אינו כשר.

ז. שחט על שמונים חלות; אם כיוון לקדש רק ארבעים מתוכן (ושאר הארבעים לאחריית) – קדשו.

ואין ידוע איזה נתקדש הלכך אוכלים הכל בקדושה. ויתן תרומה לכהן 11 חלות מכל סוג, שאז יצא מן הספק, אבל אם נותן פחות, שמא חולין הוא נותן (תוס'). ואולם הרמב"ם כתב

מושך ארבעים מתוך השמונים, ומרים תרומה אחד מכל סוג. וכן נראה דעת רש"י (להלן פא. וצריך לומר שהתוס' גורסים שם 'ממעט באכילה דארבעים' ולא 'דארבעה'. אולם אפשר שמדובר שם שמסיים ארבעים מתוך שמונים, ללא תערובת. ולפי"ז אין ראייה מרש"י שם דלא כהתוס' כאן. וצ"ע).

כיוון בפרוש שיתקדש הכל; לדברי רבי זירא, הכל מודים שלא קדש הלחם כלל. ולאביי ורב פפא משמע שבוה נחלקו רבי יוחנן וחזקיה, האם הסכין מקדשת את הראוי לו – ארבעים, הגם שלא היה כן בדעתו, או אין הסכין מקדשת אלא כפי דעתו והואיל שדעתו על שמונים – לא קדש כלום.

שחט בסתם; לרבי זירא, בזה נחלקו רי"ח וחזקיה כיצד כוונתו, אם לקדש ארבעים מתוך שמונים או לקדש הכל וממילא לא קדש כלום.

הרמב"ם פסק כר' יוחנן (ע' בנו"כ ובברכת הובח).

ח. שחטה ונמצאת טריפה – לא קדש, כיון שהפסול קדם לשחיטה.

ט. נמצאת בע"מ – לא קדש הלחם. מלבד בדוקין שבעין ואליבא דרע"ק שאמר אם עלו לא ירדו (היות ומום שאינו ניכר הוא וכשר בעופות. רש"י כת"י. וע' בפרוש רש"י האחר ובתוס' בנבחים) – שלדברי רבי מאיר לרבי אליעזר קדש, כמו פסול שארע אחר כך.

א. יש מי שכתב שזה דוקא כשהפריש את הלחם קודם שהומם הקרבן, אבל לאחר שהומם א"א להפריש לחם עבורו, שהרי פסול הוא ואינו טעון לחם (עפ"י חדושים ובאורים ח, ג).

ב. צריך עיון בשנשחטה בלילה, האם יש להשוותו לנמצאת בע"מ, לדעת רבי שמעון (בנבחים פד). שאם עלה לא ירד (ע' חו"ב שם).

דף עט

קלז. א. קרבן שנשחט במחשבת פסול, ועלה על המזבח – האם ירד ממנו אם לאו?

ב. נסכים שקדשו בכלי ונמצא זבח פסול – מה יעשה בהם?

ג. שמן שהופרש לשם מנחה מסוימת – האם כשר למנחה אחרת?

א. קרבן שנשחט שלא לשמו, אף על פי שנפסל כגון חטאת – אם עלה על המזבח לא ירד. וכן הדין במחשבת 'חוץ לזמנו'.

ואולם במחשבת 'חוץ למקומו' נחלקו רבה ורבא אם ירד, שלדעת רבא (ויש מהפכים הגרסא. ע' רש"י כת"י ושטמ"ק) ירד, כשם שאמר רבי יהושע [אליבא דר' יהודה] שהשוחט במחשבה זו לא קדש הלחם. ללשון אחת בגמרא אף רבה חזר בו ונקט כן.

התוס' תמהו הלא בכל מקום משוים 'חוץ למקומו' ל'חוץ לזמנו'. ור"ת גרס כאן 'תודה' ולא 'חטאת'. ואפשר דוקא בתודה נחלקו היות ולא קדש הלחם במחשבה זו, לכך תרד. עוד צדדו לפרש שהוא הדין לכל קדשים קלים שאין בהם מעילה קודם זריקה וכיון ששחט בפסול אין הזריקה פועלת פעולתה, אבל בקדשי קדשים אין חילוק בין מחשבת מקום למחשבת זמן, מפני שהזריקה.

ע' פירוט נוסף בנבחים פד-פה).

ב. נסכים שקדשו בכלי ונמצא פסול בשחיטת הובח; לדברי זעירי לא נתקדשו הנסכים, שאין הנסכים מתקדשים אלא בשחיטה (זבח ונסכים), וכיון שהיתה השחיטה בפסול – לא נתקדשו (עפ"י רש"י כת"י. וכ"מ בתוס' טו: וברמב"ם. 'זבח תודה').

לפירוש אחד ברש"י – נתקדשו ונפסלו כמו הזבח עצמו. לדעת התוס', אעפ"י שלא נתקדשו ורשאים לשנותם לזבח אחר, מ"מ יש להקריבם באותו יום, שאל"כ ייפסלו בלינה למחרת מפני שנתקדשו בכלי. ולדעת רש"י אין נפסלים בלינה ע"י קדושת כלי בלבד (וכ"ה בפסקי הרי"ד. ובדעת הרמב"ם נחלקו המפרשים. ע' כס"מ פסוה"מ יב,ו; תו"ט; ברכה"ו; ו"ת; חו"ב).

ארע הפסול בזר יקח (כלומר לאחר השחיטה); אם כבר נתקבל הדם בכלי, הואיל ועומד היה לזרוק הרי הוא כזרוק לשיטת רבי שמעון ונתקדשו הנסכים. הלכך אם יש זבח אחר, שהיה זבוח כבר בשעה שארע הפסול – ייקרבו עמו [משום תנאי ב"ד. והתנו רק כשהזבח האחר זבוח, שנראה כאילו הנסכים שייכים לו]. לא היה ראוי לזריקה, או אף אם נראה, לדעת הסובר 'לאו כזרוק דמי' – לדעת רבי, נתקדשו הנסכים בשחיטה ודינם כאמור, ולדעת רבי אלעזר בר"ש – לא נתקדשו ודינם כבשחיטה פסולה, שסובר שני דברים המתירים – (שחיטה וזריקה) אין מעלים זה בלא זה.

א. אין תנאי ב"ד אמור אלא בקרבנות ציבור, אבל קרבנות יחיד ילינו ויצאו לבית השריפה (רמב"ם, תוס' ועוד).

ב. יש מי שדייק מלשון 'ונמצא הזבח פסול', שלא תקנו בית דין להכשיר הנסכים לזבח אחר אלא בשארע פסול באחד מהמקרים ההווים, אבל במחשב מחשבת פסול לא תקנו (עפ"י חדושים ובאורים ח,ה. ע"ש בהסבר הענין).

ג. נסכים שהקדישום לשם זבח מסוים, ולא ארע בו פסול – משמע בסוגיא שאין להביאם לזבח אחר [שהרי לא התירו אלא משום תנאי ב"ד כשארע פסול, כנ"ל]. ואולם מהסוגיא לעיל (טו): נראה שתלוי הדבר במחלוקת ר"מ וחכמים. וכתבו התוס' שם בתירוץ אחד שסוגיתנו מדברת אליבא דר"מ. ולתירוץ האחר כתבו שזה שאמרו חכמים שם שכשר לזבח אחר – רק אם היה מחשבת פיגול בשחיטה אך לא כשהיתה בהכשר. ויש אומרים שכן היא שיטת הרמב"ם (עפ"י 'זבח תודה' זבחים פרק ב"ש; חזו"א זבחים יד. ובאבי עזרי (מחו"כ ה,ד) הקשה על כך מסתימת הרמב"ם שם גבי לוג שמן של מצורע).

ג. אמר רב חסדא: שמן שהפרישו לשם מנחה זו – פסול למנחה אחרת. ואפילו במנחת ציבור, וארע פסול במנחה – אין אומרים 'לב ב"ד מתנה' בשמן מפני שהוא מגוף המנחה הלכך אינו בא למנחה אחרת. א. ב'זבח תודה' כתב שנראה ש'הפרישו' היינו הקדישו בכלי, אבל הקדשת פה בעלמא אינה קובעת. ובספר חדושים ובאורים (ח,ה) כתב לחלוק. ב. הרמב"ם לא הביא דין זה – כאשר תמחו המפרשים.

דפים עט – פ

קלח. האם מביאים לחמי תודה באופנים דלהלן – בתודת חובה ובתודת נדבה?

- א. תודה שאבדה והפריש אחרת תחתיה, ונמצאת.
- ב. ולד תודה ותמורתה.
- ג. הפריש שתי תודות לאחריה.
- ד. הפריש תודה ואבדה, והפריש אחרת תחתיה, ואבדה, וחזר והפריש אחרת, ונמצאו הראשונות?
- ה. מה הדין בכל אלו לענין חטאות המתות?